

Historia nie musi się powtarzać! Nowe historie dla lepszego świata.

ĆWICZENIE W RAMACH PROGRAMU: „Globalna szkoła. Dla zaawansowanych”

Ćwiczenie pozwoli uczniom i uczennicom wcielić się w rolę twórców nowych, pozytywnych historii. Będą wspólnie analizować wydarzenia z przeszłości i zastanowią się, jak mogłyby się potoczyć, gdyby ludzie wybierali współpracę zamiast konfliktu, tolerancję zamiast wykluczenia czy równość zamiast dominacji. Razem stworzą wizję historii, która zainspiruje ich do budowania lepszego świata.

OPRACOWANIE: Aneta Radzik

CZAS TRWANIA: 30 minut

POZIOM NAUCZANIA: kl. 6-8 szkoła podstawowa, kl. 1-4 szkoła ponadpodstawowa

PRZEDMIOT: historia

CELE:

- rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, empatii i współpracy;
- poszukiwania pozytywnych wzorców w historii, które można wykorzystać w tworzeniu lepszej przyszłości.

KRYTERIA SUKCESU:

- rozumiesz i potrafisz wyjaśnić, jak historyczne wydarzenia wpłynęły na różne grupy społeczne i jakie wartości były kluczowe dla tego wydarzenia;
- skutecznie identyfikujesz wartości związane z tolerancją, równouprawnieniem, współpracą i solidarnością, które mogłyby się przyczynić do pozytywnej zmiany w analizowanej historii;
- potrafisz powiązać alternatywną historię z aktualnymi wyzwaniami i wartościami, pokazując, jak historia może inspirować współczesne działania na rzecz tolerancji i równości.

Kluczowe zagadnienia: pokój i konflikty na świecie, różnorodność i stosunki międzykulturowe, nowe narracje

Formy i metody pracy: rozmowa, praca w grupach, refleksja, metaplan

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć: załączniki

Związek z podstawą programową:

szkoła podstawowa:

I. Chronologia historyczna.

5. Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

II. Analiza i interpretacja historyczna.

4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.

5. Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

III. Tworzenie narracji historycznej.

3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.

szkoła ponadpodstawowa:

I. Chronologia historyczna. Uczeń:

2. dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

II. Analiza i interpretacja historyczna. Uczeń:

1. analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;

3. dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny;

4. ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

III. Tworzenie narracji historycznej. Uczeń:

1. tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;

2. dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego

ZAŁĄCZNIK:

- Załącznik nr 1 – karta pracy: Schemat metaplanu
- Załącznik nr 2 – materiał pomocniczy: Przykładowa „nowa historia” o kolonializmie

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Poproś uczniów i uczennice, aby połączyli się w kilka zespołów i wybrali jedno wydarzenie z historii, które kojarzone jest z negatywnymi skutkami (np. konflikt, wojna, dyskryminacja).

2. Poleć uczniom i uczennicom przeanalizowanie tła wybranego wydarzenia – dlaczego dane wydarzenie miało miejsce, jakie były jego przyczyny i skutki. Mogą do tego celu wykorzystać schemat metaplanu znajdujący się w załączniku 1.

3. Wspólnie zastanówcie się, jakie działania mogłyby zmienić przebieg tego wydarzenia na lepsze.

4. Zachęć uczniów i uczennice do stworzenia „nowej historii” poprzez wyobrażenie sobie alternatywnego przebiegu wydarzeń, w którym doszłoby do pozytywnego zakończenia. Poproś, aby opisali, jakie działania mogłyby doprowadzić do osiągnięcia pokoju, nawiązania długotrwałej współpracy lub innego wartościowego efektu. Jako przykład możesz wykorzystać materiał z załącznika 1.

5. W ramach prezentacji każda grupa przedstawia swoją historię pozostałym uczestnikom – uczniowie i uczennice opowiadają o kluczowych zmianach, które wprowadzili, oraz o tym, jak mogłyby one wpłynąć na świat, gdyby się wydarzyły.

6. Wspólnie porozmawiajcie o tym, jak na podstawie pozytywnych narracji z przeszłości można kształtować przyszłość. Jakie wartości i działania można przenieść z historii do współczesności?

Podsumowanie:

Na koniec uczniowie mogą się zastanowić, co współczesne społeczeństwo mogłoby zrobić inaczej, by unikać błędów przeszłości. Pomocne może być sporządzenie krótkiej listy pozytywnych działań, które każdy może podjąć, aby przyczynić się do tworzenia lepszego świata.

POLECANE MATERIAŁY:

- *Uwikłani w wielkie narracje. Jak krytycznie myśleć o współczesnym świecie*, CEO 2024, <https://bit.ly/Uwikłani>
- Scenariusz lekcji: *Debata oksfordzka: człowiek wobec zmian klimatycznych i ekologicznych*, CEO 2024, <https://bit.ly/DebataNarracje>

Więcej materiałów na stronie internetowej projektu: www.globalna.ceo.org.pl

Materiał powstał w ramach projektu współfinansowanego ze środków Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) oraz w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o projekcie. Więcej o wolnych licencjach: <http://creativecommons.pl>.

Autorka: Aneta Radzik
Redakcja merytoryczna: Marta Kałużyńska
Redakcja językowa i korekta: Małgorzata Ruszkowska
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
tel. 22 622 00 89 www.ceo.org.pl
Warszawa 2024

PROBLEM

.....
.....
.....

JAK BYŁO?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

JAK BYĆ POWINNO?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

DLACZEGO NIE BYŁO TAK, JAK BYĆ POWINNO?

.....
.....
.....
.....
.....

WNIOSKI

.....
.....
.....

„Partnerstwo, nie dominacja” – nowa historia kolonializmu

W 1492 roku, gdy Krzysztof Kolumb dociera do wybrzeży Ameryki, zamiast dążyć do eksploatacji i kolonizacji, nawiązuje przyjazny kontakt z miejscową ludnością. Europejczycy postanawiają uczyć się od rdzennych mieszkańców, którzy posiadają rozległą wiedzę na temat rolnictwa, tradycyjnej medycyny i życia w poszanowaniu natury. Kolumb i jego załoga dostrzegają bogactwo kulturowe i systemy społeczne, które istnieją w tej nowej dla nich ziemi.

W ciągu następnych dekad Europejczycy wprowadzają politykę „wzajemnego szacunku i wymiany wiedzy”. W zamian za naukę nowych metod rolniczych i nawigacyjnych od mieszkańców obu Ameryk przynoszą ze sobą technologię, która ma wspierać, a nie niszczyć lokalne społeczności.

Handel opiera się na zasadzie równych korzyści – Europejczycy handlują uczciwie i podnoszą standardy wymiany. Zamiast narzucać swoje wartości i religie, starają się zrozumieć i docenić różnorodność kulturową, nawiązując relacje z miejscowymi przywódcami.

Do XIX wieku większość państw funkcjonuje w systemie sprawiedliwego handlu i wzajemnej współpracy, tworząc zjednoczoną sieć sojuszy, które wspierają rozwój społeczny i gospodarczy wszystkich narodów. Różnorodność kulturowa i ekologiczna staje się podstawą wspólnego rozwoju, a edukacja i technologie są dostępne dla wszystkich.

Efektem jest świat, w którym różne kultury współpracują w pokoju, a równouprawnienie i poszanowanie różnorodności stają się podstawą współczesnych społeczeństw. Tworzy to nie tylko bardziej zrównoważoną gospodarkę globalną, ale też promuje pokój i harmonię.